

'Altijd rondkijken, altijd vragen'

Ab Kuypers

Wanneer ik nog niet had geweten wat een spraakwaternafval is, dan ben ik daar gisteravond wel achter gekomen. Om half elf, suf gekletst na een vier uur durende aaneenschakeling van verhalen en na enkele eerdere aankondigingen van mijn vertrek, lukt het me eindelijk met een hartelijk 'tot ziens' huiswaarts te keren. Baldi Dekker, beeldend kunstenaar te Oostwoud (een onopvallend stipje op de kaart van Noord-Holland), imker en verzamelaar, weet bij alles wat hij mij tijdens ons gesprek laat zien een eigen verhaal. Een portret van een bijengek en verzameldier, misschien wel een wandelende bijen-encyclopedie.

344

Baldi Dekker toont een oude schoolplaat

Een eerste bijenvolk

Nog maar amper 16 jaar, vangt Baldi Dekker in hartje Utrecht zijn eerste zwerm. Altijd al bezig met plantjes en bloemetjes had hij ook al jarenlang een 'stiekeme' nieuwsgierigheid aan de dag gelegd voor de werkzaamheden van een imkerende buurtgenoot.

'Onderweg naar school moest ik altijd even naar zijn bijen kijken, stiekem door de heg. Dat fascineerde mij enorm. Ik was altijd bezig in de tuin. Daar ving ik hommels en vlinders, insecten hadden mijn interesse.' Toen op een gegeven moment een flinke zwerm in de buurt van het ouderlijk woonhuis gedoemd was aan haar lot overgelaten te worden betekende dit het begin van Baldi's verslaving aan de honingbij.

'Gewapend met een emmer en een theedoek ben ik de boom ingeklommen en heb die zwerm geschept. Eigenlijk wist ik nog helemaal niets van bijen af.' In een oud houten lijntonnetje, een vlieggaatje

geboord en een deksel erop, kreeg zijn eerste zwerm een mooi plaatsje achter in de tuin. Baldi Dekker: 'Ik had niets anders maar het had in ieder geval de vorm van een korf. Elke dag het deksel optillen om te kijken hoe het ging, met buurtgenootjes er met hun snufferd bovenop, zo deed ik mijn eerste imkerervaring op.'

Verzamelwoede

'Via een broer van mij kwam ik in contact met een imker uit Groenekan. Van hem kreeg ik Schotman mee en hij heeft me geholpen de zwerm in een kast over te zetten.' Hoewel de bedoelingen van Baldi's bijenvader goed waren, werd de jonge imker niettemin ook op zijn zelfstandigheid aangesproken. Na zelf een plaatsje in de buurt van de Maarnseberg te hebben 'versierd' werd het eerste volk achterop de fiets naar de heide gebracht. Een cursus bij de heer C. Pater volgde evenals de vele contacten met imker- en verzamelcollega's. Met dit eerste 'imker-begin' was de stap naar een verzameling over de bijenteelt snel gemaakt. 'Ik verzamelde al van alles, o.a. postzegels, eieren, stenen. Ik kwam al jaren op de Utrechtse postzegelmarkt. Vanaf toen ging mijn belangstelling vooral uit naar zegels met bijen er op. Verder ben ik echt alles wat maar iets met bijen en imkeren te maken had en de gekste dingen waar een bijtje op staat gaan verzamelen.'

Inmiddels bevat de verzameling van Baldi Dekker vele tienduizenden 'objecten', van boeken tot etiketten, van postzegels tot artikelen uit natuurbladen, van spaarpotten tot gereedschappen, van bijenwonigen tot zomaar plaatjes, van honderden jaren oud tot het allernieuwste. Je kunt het zo gek niet noemen of 'Baldi heeft het wel'.

Van verzameling tot museum

Hoewel het verzamelen hem in het bloed zit, werd de drift wellicht door een ontmoeting met Atse Dijkstra nog verder aangewakkerd.

'Atse, inmiddels overleden, was behalve beroepsimker en importeur van honing, ook een groot verzamelaar. Ik heb hem leren kennen tijdens een lezing in Bunnik. Na afloop bleek dat het vreselijk was gaan misten, zodat hij niet meer naar huis kon. Hij is toen bij mij blijven slapen en maakte kennis met mijn beginnende verzameling. Daarna is het contact altijd gebleven. Ik ging hem minstens één keer per jaar opzoeken en hij kwam ook wel bij mij. Onze verzamelingen waren zo

uitgegroeid dat daarmee in de 70-er jaren het 'Drents Bijenteelt Museum' te Vledder van Karel de Bruin werd ingericht. Tot op een gegeven moment bleek dat 'Vledder' verkocht zou worden, terwijl erg veel van wat daar stond in bruikleen was verkregen. Ik heb daar op tijd een stokje voor kunnen steken, in ieder geval mijn eigen spullen weggehaald. Na het uiteindelijke uiteenvallen van het museum in Vledder is een gedeelte daarvan in Odijk terechtgekomen. Mijn eigen spullen heb ik nog een jaar uitgeleend aan de Zaanse schans. Maar eigenlijk gebeurde daar niets mee. De tentoonstelling was niet meer dan een commerciële trekpleister om zoveel mogelijk honing aan toeristen te kunnen verkopen. Men ging er heel ongeïnteresseerd mee om.'

Een nieuwe lokatie

Om de zeer uitgebreide verzameling van Atse Dijkstra, na zijn overlijden, in stand te houden en te gaan beheren is door zijn erven een stichting in het leven geroepen. Voor wat betreft het inkeraandeel hierin wordt Baldi Dekker de vertegenwoordiger. De eerste werkzaamheden betekenden voornamelijk 'uitzoeken en opruimen'. Pas later zou een onderdak gezocht gaan worden. Dat gebeurde overigens sneller dan verwacht. Baldi Dekker: 'Toen de stichting 'Apiculturama' werd opgericht kwam ons ter ore dat men in Noordwolde een rietvlechtmuseum ging inrichten. Hierin zou volgens mij ook de bijenteelt een eigen plaats kunnen krijgen. Nu staat een gedeelte van de verzameling van Atse en van mijzelf aldaar uitgesteld. Weliswaar museaal gezien niet optimaal, maar wel een goede indruk gevend van het leven van honingbijen en het imkeren.'

In het druk-bezochte museum in Noordwolde, waar jaarlijks rond de 10.000 bezoekers komen, staan onder andere bijenwoningen, vanaf holle boomstammen tot de modernste kasten, uitgesteld. Verder vitrines vol gereedschappen, maar ook 'doodgewone dingen' zoals blikken, spaarpotten en noem maar op. Om het jaar wordt daar door Baldi tevens een wisseltentoonstelling vanuit zijn verzameling ingericht.

'Vraag het hem zelf maar!'

Door altijd rond te kijken, altijd te vragen, de bekende verzamelbeurzen te bezoeken en gebruik te maken van de vele, bekende 'via, via's' is het Baldi Dekker gelukt een verzameling bijeen te brengen waarvan het voor mij moeilijk in te schatten is hoe uniek deze is. Ik heb daar wel een idee over. Na vier uur aan een stuk door praten over bijen en verzamelen en het bekijken van allerlei verzamelde

zaken, in vele hoeken van Baldi's woning, heb ik nog maar een fractie gezien en nog lang niet alle verhalen gehoord. Bij de rondleiding door zijn collectie 'aan huis', wordt het ene verhaal over een eenvoudig etiket bijvoorbeeld aangevuld door het andere over het 'koninklijk' dekseltje van een honingpot. Wie daar nieuwsgierig naar is vraagt het hem zelf maar eens. Als hij daarvoor tussen alle drukte door nog tijd heeft tenminste. Want behalve verzamelen, waarover het in deze korte serie toch ging, geeft Baldi Dekker imkercursussen en lezingen, organiseert uitstapjes voor buitenlandse imkerverenigingen, richt met zijn materialen tentoonstellingen in en heeft daar tussendoor ook nog tijd voor imkeren.

Een vervolg

De voorbije maanden heb ik in enkele artikeltjes verzamelaars op bijengebied aan u mogen voorstellen. Zonder andere verzamelaars tekort te willen doen was het verhaal van Baldi Dekker (voorlopig?) het laatste. Via de verhalen over alsmaar groeiende verzamelingen zijn we uiteindelijk terecht gekomen bij een privé-collectie imkermaterialen die deels in een museum werd ondergebracht. Waar de 'passie' van Teunis en Elly Langerak stopte is Baldi Dekker nog een stapje verder gegaan. De komende maanden wil ik aanvullend daarop eens enkele van zulke bijenteeltmusea onder uw aandacht brengen. De zomermaanden, tijd voor uitstapjes bij uitstek, zijn dan inmiddels achter de rug. Maar wellicht kunt u inspiratie opdoen voor een nieuw seizoen. In ieder geval is er aan de hand van de bijeengebrachte verzamelingen veel te leren.

Het vermeerderen van de vuilboom (*Frangula alnus*)

De vuilboom, een prima nectarleverancier, die van mei tot september bloeit, is te vermeerderen door stratificeren en zaaien.

Dit gaat als volgt:

De bessen enige dagen te drogen leggen. In een poreuze bloempot een scherp leggen (tegen de muizen) en een laagje zand, daarop een aantal gedroogde bessen. Dan weer een laagje zand met bessen er op. Bloempot afdekken met glas en ingraven. In het vroege voorjaar de dan voorgekiemde zaden bij voorkeur in koude kas zaaien. Succes verzekerd (het gaat ook door de bloempot ca. 14 dagen in de diepvries te plaatsen.

Bron: Infoflits imkersvereniging 'Mijnstreek'.